

Korte lesomschrijving

In deze les staat de vensterplaat over de televisie centraal. De leerlingen ontdekken aan de hand van deze interactieve vensterplaat de geschiedenis van de doorbraak van dit massamedium.

De aflevering die *Het Klokhuis* maakte over de televisie biedt een duidelijke en aansprekende introductie op dit venster.

Titel De Televisie

Vak geschiedenis

Canonvenster De Televisie

Tijdvak Tijd van televisie en computer

Tijd/duur 1 lesuur

Doelgroep basisonderwijs groep 5 t/m 8

Groeperingsvorm klassikaal of in groepjes

Leerdoelen

Aan het einde van de les :

- Weten de leerlingen wanneer de eerste officiële televisie-uitzending in Nederland was.
- Weten de leerlingen dat Philips de initiatiefnemer was voor de introductie van dit massamedium.
- Weten de leerlingen dat de computer de volgende stap in de 'informatierevolutie' betekende.
- Weten de leerlingen wat Sociale Media zijn.

Benodigde voorkennis niet van toepassing

Randvoorwaarden

- internet
- voor elke leerling een werkblad
- (kleur)potloden

Beoordeling aan de hand van de bespreking van het werkblad

Lesactiviteiten

Introductie

U kijkt ter introductie met uw leerlingen naar de aflevering die *Het Klokhuis* maakte over De Televisie (ca. 15 minuten). Vooraf vraagt u uw leerlingen wie er gisteren allemaal naar de televisie gekeken hebben. Wat hebben ze gekeken? Weten de leerlingen eigenlijk sinds wanneer we in Nederland televisie kunnen kijken?

Kern

Na het kijken van het introductiefilmpje, zet u de interactieve vensterplaat bij het venster De Televisie op uw digibord. U vraagt kort aan een paar leerlingen of ze n.a.v. de het filmpje al wat kunnen vertellen over wat ze op de plaat zien. Daarna neemt u uw leerlingen mee op ontdekkingsstocht, want op deze interactieve vensterplaat is van alles te ontdekken. Wat? Dat leest u in de achtergrondinformatie op de volgende bladzijden.

Afsluiting

De leerlingen maken zelfstandig of in groepjes de vragen van de werkbladen. Daarna bespreekt u de antwoorden met de leerlingen.

Benodigheden (via entoen.nu)

- Klokhuisaflevering De Televisie
- Interactieve vensterplaat De Televisie
- Werkblad leerlingen De Televisie
- Deze handleiding

Antwoorden op werkbladvragen

1a) 1950 tot 2000 b) 1951 c) 2,3,4,1

2) Afstandsbediening/Kleurentelevisie/
Internet/Philips/Studio/SBS6/Journaal/
Radio/STER. Nieuwe woord = Beeldbuis

3) Ter beoordeling van de leerkracht

4) Ter beoordeling van de leerkracht

Achtergrondinformatie

Het gebruik van de vensterplaat

De kern van deze les is de vensterplaat over de televisie. De vensterplaat is een hulpmiddel om informatie over de geschiedenis van dit massamedium aan uw leerlingen over te brengen. De plaat biedt verschillende manieren om dat te doen. Zo kunt u de les afstemmen op de behoeften van u en uw leerlingen.

In de vensterplaat zijn allerlei elementen interactief gemaakt. Deze zijn gemarkeerd met een *i*. Wanneer u op zo'n element klikt, verschijnt er informatie over één bepaald thema in de vorm van een clip, geluidsfragment of afbeelding. Hierbij staat een korte tekst ter introductie. Wie meer wil weten, kan de 'lees meer'-knop aanklikken. Er verschijnt dan een uitgebreidere tekst. U kunt ervoor kiezen om aan de hand van de vensterplaat zelf over de televisie te vertellen, maar de leerlingen kunnen ook zelfstandig of in groepjes de plaat ontdekken. Alle teksten zijn namelijk geschreven op het niveau van leerlingen uit groep 5 t/m 8. Verder staan in deze handleiding enkele suggesties voor een klassengesprek. Hieronder vindt u een overzicht van alle interactieve elementen en bijbehorende teksten. De interactieve elementen kunnen in willekeurige volgorde worden aangeklikt, maar voor een klassikale les is de volgorde zoals hieronder weergegeven het meest geschikt.

Informatie op de vensterplaat

i Eerste uitzending

Onderwerp: De begintijd van de televisie

Beeld: Foto van de eerste officiële televisie-uitzending

Informatie: Op 2 oktober 1951 is de eerste officiële televisieaflevering in Nederland te zien. De uitzending is groot nieuws. De volgende dag staat in een van de kranten: *"Gisteren keken we naar een toverspiegel, die televisie heet en die net als in sprookjes zo duur is dat je voorlopig een prins of prinses moet zijn om er een te kunnen kopen..."*

Lees meer

Al in 1948 begint de Philipsfabriek uit Eindhoven met het maken en uitzenden van televisieprogramma's. Philips is het eerste Nederlandse bedrijf dat televisies maakt en wil ze graag verkopen, het liefst in heel Europa. Maar mensen kopen natuurlijk alleen een televisie als er ook iets op te zien is!

De programma's van Philips kun je dan nog alleen in de buurt van Eindhoven zien. In 1951 nemen de radio-omroepen de televisie-experimenten over. Met steun van Philips komen er ook uitzendingen voor het westen van het land. Daar wonen namelijk nog veel meer mensen die een televisie kunnen kopen. Vanaf dat moment zijn de uitzendingen in een groot deel van Nederland te zien.

Suggestie voor klassengesprek: Kunnen uw leerlingen het zich voorstellen hoe het was toen er nog geen televisie was? Waarom wel of waarom niet? Spelen uw leerlingen eigenlijk weleens gezelschapsspellen en welke zijn dat dan?

i Knoppenpaneel tv

Onderwerp: De eerste televisie

Beeld: Foto van de eerste Philips televisie

Informatie: Dit is een van de eerste televisies: een grote houten doos met een klein beeldscherm. Wat een verschil met de grote, platte televisies van tegenwoordig! De eerste televisies hebben alleen zwart/wit-beeld. En er hoort geen afstandsbediening bij. Toch zijn mensen dolenthousiast: ze kunnen nu thuis bewegende beelden van over de hele wereld zien.

Lees meer

Rond 1950 worden in Nederland de eerste televisies verkocht. Nog maar weinig mensen hebben zo'n gloednieuw apparaat in huis: in heel Nederland zijn dan ongeveer 500 televisies. Voor de meeste mensen is het nog te duur. De radio blijft het meest populair.

Omdat mensen toch graag TV willen kijken, gaan ze graag op bezoek bij mensen die wel een televisie hebben. Of ze staan uren te kijken voor een etalage met daarin een televisie waarop een voetbalwedstrijd te zien is.

Maar het aantal tv's neemt snel toe. In 1961 zijn er al een miljoen televisies in Nederland en in 1970 heeft bijna elk gezin er een.

Tegenwoordig is het niet meer zo dat in elk huis 'maar' één tv staat. Je kunt ze overal tegenkomen: in de woonkamer, in de slaapkamer en sommigen hebben hem zelfs in de badkamer of in de keuken. In Nederland hebben we nu zo'n dertien miljoen televisies.

Suggestie voor klassengesprek: Tegenwoordig is het niet meer zo dat in elk huis 'maar' één tv staat. Je kunt ze overal tegenkomen! Hoeveel televisies staan er bij uw leerlingen in huis? Waar staan die televisies?

i Philips brochure

Onderwerp: Philips

Beeld: Brochure Philips

Informatie: Rond 1950 verkoopt het bedrijf Philips in Nederland de eerste televisies. Veel mensen zijn bang dat de televisie het einde is van het 'gezellige' gezin. Philips probeert in zijn reclames te laten zien dat het thuis juist gezelliger wordt als je allemaal samen naar de televisie kijkt. De indeling van de huiskamers verandert in elk geval wel door de tv!

Lees meer

Het leven verandert door de komst van de televisie. Vroeger was de eettafel het midden van de huiskamer. Daarop speelden mensen 's avonds vaak spelletjes. Met de komst van de televisie gaat de eettafel naar een hoek van de kamer, en komt de televisie op de belangrijkste plek te staan: iedereen moet vanaf de bank of een stoel de tv kunnen zien.

Sommige mensen hebben kritiek op de televisie. Zij vinden dat de televisie je suf maakt. In plaats van zelf iets te doen, hang je maar voor de tv. Vooral op jongeren kan de televisie een slechte invloed hebben, vinden ze. Voorstanders zeggen juist dat de televisie het gezin nog gezelliger maakt. Ze vinden het ook goed dat je er zoveel van leert. Want op tv wordt over van alles gepraat en daardoor kun je beter je mening vormen.

En wat vind jij?

Suggestie voor klassengesprek: Het leven veranderde met de komst van de televisie. Sommige mensen hadden kritiek. Kunnen uw leerlingen die kritiek begrijpen? Waarom wel of waarom niet? Wat vinden ze zelf?

Bespreek vraag 3d van het werkblad: Wordt er tegen uw leerlingen wel eens gezegd dat ze teveel te kijken? Wat antwoorden ze dan? Houd met uw leerlingen een discussie over de voor en nadelen van de televisie.

i Logo NOS

Onderwerp: Het NOS Journaal

Beeld: "Eerste uitzending NTS Journaal" (Item uit het Jeugdjournaal)

Informatie: Op 5 januari 1956 wordt er voor de eerste keer het NTS (nu NOS) journaal uitgezonden op de Nederlandse televisie. In het begin worden er maar drie journaals per week uitgezonden. Dat worden er steeds meer. Nu zendt de NOS meerdere journaals per dag uit. Speciaal voor kinderen is er twee keer per dag het NOS Jeugdjournaal. Kijk jij ook?

Suggestie voor klassengesprek: Kijken uw leerlingen het Jeugdjournaal en/of het NOS Journaal? Is het volgens uw leerlingen belangrijk dat er een speciaal journaal voor kinderen is? Waarom wel of waarom niet?

i Logo Nederland 2

Onderwerp: Meerdere netten

Beeld: Logo Nederland 2

Informatie: Tegenwoordig kun je 24 uur per dag, 7 dagen per week televisie kijken. Er zijn wel 35 verschillende kanalen. Maar in de begintijd was er maar één kanaal. Daarop werden maar een paar uur per dag uitgezonden. Iedereen met een televisie zag dezelfde programma's! Dat veranderde pas toen in 1964 Nederland 2 en in 1988 Nederland 3 erbij kwamen.

Lees meer

Nederland 1, 2 en 3 zijn 'publieke zenders'. Een publieke zender krijgt geld van de overheid om programma's te maken. Dat geld komt uit belastingen, betaald door de Nederlanders.

Naast publieke zenders zijn er ook commerciële. Commerciële zenders krijgen géén geld van de overheid. Ze moeten voor hun eigen geld zorgen. Daarom zenden ze veel reclame uit. Van het geld dat ze hiermee verdienen kunnen ze hun programma's maken. Voorbeelden van commerciële zenders in Nederland zijn RTL4 en SBS6.

Tegenwoordig ziet niet meer iedereen hetzelfde programma op hetzelfde moment. Je kunt nu zelf beslissen wanneer je een programma bekijkt, want je kunt programma's opnemen of op internet terugkijken.

Suggestie voor klassengesprek: Uw leerlingen hebben bij vraag 3a op het werkblad moeten aangeven op welke apparaten ze allemaal wel eens televisie kijken. U inventariseert de antwoorden. Hoe denken uw leerlingen over de toekomst van de televisie? Blijft die bestaan? Of kijkt straks iedereen in zijn eigen tijd op z'n computer, laptop, tablet of mobiele telefoon?

i Meneer de Uil

Onderwerp: Programma's voor kinderen

Beeld: Foto van Meneer de Uil

Informatie: In de jaren vijftig van de vorige eeuw zijn er niet veel kinderprogramma's op de televisie. Dat verandert langzaam maar zeker als in de jaren '60 televisie steeds belangrijker wordt. Er komen meer zenders en meer kinderprogramma's. De Fabeltjeskrant, met meneer de Uil, is

daar een bekend voorbeeld van. Welk programma is jouw favoriet?

i Loeki de Leeuw

Onderwerp: STER-reclame

Beeld: Foto Loeki de Leeuw

Informatie: Op 2 januari 1967 is er voor het eerst een reclamespot op de Nederlandse televisie te zien. Reclames worden uitgezonden door de STER. Tussen 1972 en 2004 was er tussen de STER-reclamespots door telkens een grappig filmpje van Loeki de Leeuw zien. Misschien ken jij hem wel van de Gouden Loeki. Dat is de prijs voor de beste tv-reclame.

i Computer

Onderwerp: De computer

Beeld: Foto oude Apple computer

Informatie: Dit is een van de eerste computers voor thuisgebruik. Hij werd gemaakt in 1977. Na de televisie betekent de computer de volgende 'informatierevolutie'. Tegenwoordig kun je met de computer, internet en je mobiele telefoon of tablet supersnel informatie ontvangen en versturen. Overal en altijd! De wereld lijkt zo steeds kleiner te worden.

i Icoontjes Sociale Media

Onderwerp: Sociale Media

Beeld: Icoontjes Twitter-vogeltje

Informatie: Ken je dit vogeltje? Het is het logo van Twitter. Twitter, Hyves en Facebook zijn voorbeelden van sociale media. Via sociale media kun je met je vrienden 'chatten', en foto's en filmpjes uitwisselen. Maak jij gebruik van sociale media?

Lees meer

Je moet wel voorzichtig zijn als je een profiel aanmaakt en uitkijken met wat je opschrijft en met wie je jouw foto's en verhaaltjes deelt. Je weet maar nooit wie het allemaal lezen.

Je kunt jouw profielpagina zo afschermen dat alleen jouw vrienden het kunnen lezen. (Jouw ouders, juf of meester kunnen je vast goede tips geven over hoe je hier verstandig mee omgaat.)

Maar als je goed oplet zijn sociale media vooral heel erg leuk. Wist je dat Nederlanders tot de actiefste gebruikers van sociale media van de wereld behoren?

i Testbeeld rechtsonder

Onderwerp: Radio-omroepen en verzuiling

Beeld: Oude Philips radio

Informatie: De AVRO, VARA, NCRV, KRO en VPRO zijn omroepen waar je vast wel eens van gehoord hebt. Ze hebben alle vijf de R van Radio in hun naam. Deze vijf omroepen bestonden al toen de televisie nog niet uitgevonden was. De eerste radio-uitzending in Nederland was in 1919. Twintig jaar later had bijna iedereen een radio in huis.

Lees meer

In die tijd was Nederland verdeeld in groepen, die 'zuilen' werden genoemd. Elke zuil stemde op zijn eigen politieke partij en luisterde naar zijn eigen omroep: socialisten naar de VARA, katholieken naar de KRO en protestanten naar de NCRV of de VPRO. Het was voor katholieken in die tijd zelfs verboden om naar de VARA te luisteren. Als je dat toch deed kwam meneer pastoor op bezoek om je te waarschuwen.

Vanaf 1970 kwam er een einde aan deze periode van 'verzuiling'. Nu luistert en kijkt iedereen gewoon naar de programma's die hij leuk of boeiend vindt, zonder zich druk te maken over de omroep die ze uitzendt.

i Testbeeld linksboven

Onderwerp: Testbeeld

Beeld: Testbeeld

Informatie: Dit kleurrijke beeld is een testbeeld. Aan het testbeeld kon je zien of je de kleuren van je tv goed had ingesteld. Je zag het vroeger vaak op het scherm als er geen programma's werden uitgezonden. Tegenwoordig zenden bijna alle televisiezenders 24 uur per dag uit en zie je het testbeeld dus bijna nooit meer.

Kijk ook eens op www.entoeen.nu/televisie voor nog meer clips en afbeeldingen bij het canonvenster De Televisie. Daar vindt u ook (jeugd)literatuur, links naar gerelateerde websites en informatie over de andere canonvensters.

